

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: Chelsea 3-3878

NO. 77. — ŠTEV 77.

NEW YORK, THURSDAY, APRIL 2, 1931. — ČETRTAK, 2. APRILA 1931

VOLUME XXXIX. — LETNIK XXXIX

ŠTEVILO MRTVIH V NICARAGVI ZNAŠA NAD 1000

POTRESNIH SUNKOV JE BILO ENAJST, KI SO POVZROČILI OGROMNO ŠKODO NA IMETJU

Zaenkrat so znana imena samo treh Amerikancev, ki so bili smrtno poškodovani. — Dosti jih je ranjenih. — Povzročena materialna škoda znaša nad štirideset milijonov dolarjev. — Več dni po poteku, predno bo znano natančno število smrtno poškodovanih. — Več sto oseb je bilo usmrčenih, ko se je podrla streha velike tržnice.

MANAGUA, Nicaragua, 1. aprila. — Prebivalci porušenega mesta Managve se boje nadaljnjih potresnih sunkov. Ob devetih zvečer se je namreč pojavil močan potresni sunek, ki je še tisto uničil, kar je na čudežen način ostalo nepoškodovano.

Vsega skupaj je bilo devet potresnih sunkov, ki so sledili v presledkih dveh minut.

Kolikor se je moglo dozdaj dognati, je mrtvih tisoč sto oseb, tri tisoč jih je ranjenih, nad petnajst tisoč jih je pa izgubilo svoja domovja.

To je seveda le približna cenitev. Bati se je, da bo natančno štetje razkrilo dvojno število mrtvih in težko poškodovanih.

Več Amerikancev je izgubilo življenje, toda zaenkrat so znana imena le treh. Materialna škoda znaša od trideset do štirideset milijonov. Toda tudi to je le približna cenitev, kajti ogenj še vedno nadaljuje svoje uničevalno delo. Več poslopij so razstrelili v namenu, da omeje požar, toda to ni dosti hasnilo. Takoj po potresu je izbruhnil požar, in par ur kasneje je bilo uničenih najmanj dvajset blokov v središču mesta.

Predsedniška palača se je zdrsnila s temelja in se porušila. Predsednika Moncada ni bilo v mestu ob času katastrofe.

Ameriški mornariški vojaki so takoj stopili v akcijo ter namestili nad petdeset tisoč Amerikancev in Nicarazanov v šotorih ob obrežju jezera.

Ker je vodovod porušen, morajo dovažati vodo v mesto iz bližnjih krajev.

Razdeljevanje živil se vrši pod nadzorstvom ameriških vojakov in nicaraškega predsednika Moncade.

Vse ceste, vodeče v mesto, so polne razvalin. — Vojaki delajo z mrzlično naglico, toda delo jim gre le počasi izpod rok.

Mornariški vojaki in mornarji so se obnesli kot izborni reševalci. Na tisoče in tisoče oseb so rešili izpod razvalin. Izpod vsake porušene hiše je pa še vedno alizati obupne klice na pomoč.

Pomožno akcijo jako ovira tema, kajti tudi elektrarna je tako poškodovana, da ne more dovažati električnega toka.

Ob prvih potresnih sunkih je nastala med prebivalstvom strašna panika. Moški, ženske in otroci so begali kot brezumni po ulicah, nevedoč, kam naj se obrnejo in kaj naj počno. Sredi ulic je bilo videti velike skupine ljudi, ki so klečali in molili.

Več sto oseb, med njimi največ žensk in otrok, je izgubilo življenje, ko se porušila streha velike tržnice.

Strašni prizori so se vršili v kaznilnici. Jetniki so tolkli po vratih in obupno kričali. Potres je porušil polovico kaznilnice, v drugi polovici je pa izbruhnil požar. Najmanj tristo jetnikov je zgorelo, ostali so bili pa več ali manj občutno poškodovani.

Več dni bo poteglo, predno bo mogoče dognati natančno število mrtvih in ranjenih.

Ko se je porušila vladna palača, je bilo usmrčenih najmanj sto nižjih uradnikov in uslužbencev.

Potres se je začel ob desetih dopoldne, toda že po preteku dvanajstih ur so napravili mornariški vojaki mir in red.

Preživele so spravili v šotore, daleč proč od nevarno nagnjenih sten in požara.

PRISSELJEVANJE V FEBRUARJU

Meseca februarja so spustili v deželo samo 3147 priseljencev. — Najmanjše število za posamezni mesec, odkar obstoji priseljeniški urad.

WASHINGTON, D. C., 1. aprila. Priseljeniški komisar Hull je danes objavil, da se je meseca februarja priselilo v Združene države manj oseb kot v katerikoli mesecu izza obstoja priseljeniškega urada.

Meseca februarja se je priselilo le 3147 oseb, torej 944 manj kot meseca januarja in 10,438 manj kot meseca februarja lanskega leta.

Meseca februarja je bilo deportiranih 1210 inozemcev, ki so se nahajali v deželi nepostavnim počom. 689 osebam je bilo pa izkrcanje zabranjeno.

Nazadovanje priseljevanja se pripisuje dolobam državnega departamenta, soglasno s katerimi ne dobi vizeja nihče, ki se odpravlja v deželo z namenom, da si tukaj služi svoj kruh.

NENAVADNA NAJDBA

LOS ANGELES, Cal., 1. aprila. — V bližini tukašnjega predmestja Alhambra so našli v avtomobilu truplo Kitajca, poleg njega pa živo kačo klopotačo, ki je imela glavo zašito v malo vrečko.

Na domem palcu Kitajca so opazili malo ranico, ki bi utegnila izvirati od katkega ugriza. Najbolj čudno je pri tem, kdo je kačo zašil glavo.

DOMAČE VINO IN PI- VO POVSEM PO- STAVNO

WASHINGTON, D. C., 1. aprila. Zvezna vlada ni hotela prepovedati izdelovanje vina in sadjevca v domači hiši. Istočasno je tudi liberalizirala določbe glede alkohola. Uporaba medicinskega alkohola je dovoljena zdravnikom, zobozdravnikom, kirurški in drugim, ki se pečejo posebno z boleznimi, ki izvirajo predvsem iz domišljije.

POTRES V JUGOSLAVIJI

BEOGRAD, Jugoslavija, 1. aprila. Iz Volandova poročajo, da so čutili v tamošnji okolici sedem močnih potresnih sunkov. Prebivalstvo je vse preplašeno pobegnilo na proso. Ljudje, ki jim je zadnji potres še v spominu, prenočujejo na polju.

Ob času potresa je bilo v Managvi nekako 2500 Amerikancev, ki so pa večinoma vsi na varnem.

Iz Panama City leti pet mornariških aeroplanov z zdravniki in zdravili.

Mesto Managua je imelo šestdeset tisoč prebivalcev. Dosti se jih je podalo v sosednje kraje praznovati veliki teden. Po ulicah se še vedno pojavljajo skupine ljudi, ki nosijo križe in pretresljivo molijo ter prosijo pomoči. Nad mestom in okolico je proglašeno obsedno stanje.

Iz Washingtona poročajo, da so dobile vse ameriške ladje v bližnjih pristaniščih povelja, naj takoj odplujejo na pomoč nesrečnemu prebivalstvu.

Živil je še precej na razpolago, dočim jako primanjkuje zdravniških potrebščin, zdravnikov in bolniških strežnic.

NENAVADNA PREDRZNOST BANDITOV

Oropala sta zaljubljeni par, posilila dekleta ter pobegnili v avtomobilu breg vsakega sledu.

Fred Wolf se je odpeljal s svojo dvajset let staro ljubico Marie Spelski v avtomobilu. Na vožaku 8. ceste in Park Ave. v Hugenot, Staten Island, sta avtomobil ustavila dva neznanca, oborožena z revolverji. Stopila sta v avtomobil ter zahtevala od zaljubljenca, naj jima izroči ta ves denar Wolf je imel pri sebi nekaj nad petindvajset dolarjev, njegova ljubica je pa premošla komaj dolar. Nato sta Wolfa zvezala ter ga vrgla v grmovje.

Odpeljala sta se par jardov dalje, zvezala preplašeno deklico ter jo posilila. Zatem sta jo vrgla na cesto in se odpeljala.

Wolfa in njegovo spremljevalko je našel pozneje neki avtomobilist. Bila sta tako oslابلjena, da ju je bilo treba odvesti v bolnišnico.

O drznih napadaleh nima policija nobenega sledu.

CURTIUS JE ZADOVOLJEN S PREDLOGI

Zunanji minister nima ničesar proti temu, da bi predložili dogovor svetu Lige narodov.

BERLIN, Nemčija, 1. aprila. — V daljšem govoru v pruskem državnem zboru je branil zunanji minister Julius Curtius predlagan carinski dogovor med Nemčijo in Avstrijo.

Rekel je, da se skuša izogniti vsakemu sporu ter se peča/le z ekonomskimi razmisleki, ki leže stvari na dnu.

Naš dogovor se pomika naprej v smeri panévropske splošne unije, katero je započel Briand, — je rekel.

Nemčija in Avstrija sta pripravljene podprati slično zvezo tudi v drugih državah.

Odločno je nastopil proti trditvi, da dogovor krši ženevski protokol. Nemčija nima prav ničesar proti temu, da se predloži svetu Lige narodov juridično stran dogovora.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

KAROL SE BO DAL SAM KRONATI

Izgledi, da bi se spravljal z ženo so izginili. — Preprosto, a dostojno kronanje.

EUKAREŠTA, Romunsa, 1. aprila. — Vsa sentimentalna upanja pristašev princesinje Helene, da bo mogoče vendar pripraviti kralja Karola do tega, da bi se sprijaznil z njo, so izginila danes, ko je kralj objavil, da se bo dal v kratkem kronati.

Svoj namen je izrazil, ko je sprejel romunskega ministrskega predsednika ter mu dal tozadevno izjavo. Rekel je, da moče še nadalje čakati.

Karol se je pojavil dne 6. junija lanskega leta po petletnem pregnanstvu zopet na Romunskem. Nekoliko pozneje pa je bil proglašen kraljem na mesto svojega sina, ki se je odpovedal kraljevski časti.

Imel je upanje, da se bo sprijaznil s svojo ženo, a upanje se je izjalovilo.

Romunski parlament je dolgo čakal, nazadnje je bil pa razpuščen, ne da bi bilo mogoče govoriti o kronanju.

Karol bo kronan na priprost, a dostojanstven način, kajti položaj dežele je tak, da ne zmore velikih slovesnosti.

Pristaši princesinje Helen so zelo razočarani, a se tolažijo z mislijo, da bo zadovoljna, ker bo vedela, da je njen prejšnji mož prisiljen skrbeti za svojega sina, princa Mihaila, ki je bil že enkrat kralj, a je odstopil.

GANDHI IMA VSO KONTROLO NAD STRANKO

Na konvenciji so zmagali njegovi kandidati za delavski odbor. — Gandhi je vled naporov zelo izčrpan.

KARAČI, Indija, 1. aprila. — Znam indijski voditelj Mahatma Gandhi je izvojeval na narodni konferenci vseindijskega kongresa nadaljno zmago s tem, da so prodrli vsi njegovi kandidati in so bili zvoljeni v delavski odbor.

Mala skupina nezadovoljnihcev je dvignila protest, češ, da Gandhi postal neomejen gospodar nad stranko, toda Gandhi se je samo smehljajal.

Vsled silnih naporov zadnjih dni je indijski voditelj jako oslabeled ter se je le nerad pokoril nasvetu zdravnikov, da mora ostati par dni v postelji. Zdravniki pravijo, da mu more le popoln mir vrniti prejšnjo moč.

Vodstvo stranke je pozvalo prebivalstvo, naj ne prireja Gandhiju prebuznih ovacij, češ, da razburjenje izpodkopuje njegovo zdravje.

V svoji poslovilni poslanici na kongres se je zavzel Gandhi za žensko snakovpravnost.

BOJI MED FAŠISTI IN KOMUNISTI

BUNZLA, Šlezija 1. aprila. — V bojih med fašisti in komunisti je bilo ranjenih šestnajst oseb.

ZRAČNA ZVEZA MED EVROPO IN AMERIKO

Promet se bo pričel leta 1933 direktno iz New Yorka v Friedrichshafen. — Polet bo trajal povprečno petdeset ur.

Pred svojim odpotovanjem v Evropo je objavil dr. Hugo Eckener, da se bo pričela pomladi leta 1933 direktna zrakoplovna služba med New Yorkom ter Friedrichshafenom.

Zračne ladje bodo potrebovale nekako 60 ur iz Nemčije v Združene države, dočim bo trajalo potovanje nazaj le nekako 48 ur.

Dr. Eckener je izjavil, da bo pristajališče Zeppelinov v Friedrichshafenu ter nekod v Chesapeake Bay.

Povsem natančno pa še ni določeno, kje bodo stali jabolci. Najbrž je bila opuščena misel, da bo pristajališče Zeppelinov visok strop Empire State Buildinga v New Yorku.

Služba se bo pričela z zračno ladjo, katero zdaj grade v Nemčiji.

Druga zračna ladja pa bo zgrajena v Akron, Ohio.

HITLER BO NAPADEL DIKTATURO

MONAKOVO, Nemčija, 1. aprila. Adolf Hitler ne bo imel, kot se je danes izvedelo, nikake prilike, da napade postavim potom diktatorske odredbe Hindenburgove in Brueningove vlade.

Dokazal pa bo postavnost stranke narodnih socialstov. Ob istem času je tudi pripravljen stopiti v pogajanja z drugimi strankami.

Medtem pa je Hitler priporočil svojim pristašem, naj se pokore postavim, ker bodo sicer vrženi iz stranke.

Članom fašistovske stranke je prepovedano nositi rjave srajce.

VOLILNA KAMPANJA NA ŠPANSKEM

Celo na velikonočno nedeljo se bodo vršila zborovanja raznih strank. Amnestija političnih zločincev.

MADRID, Španka, 1. aprila. — Po dolgih osmih letih, odkar je imela Španka diktaturo, se je pričela tukaj prva volilna kampanja.

Po vseh delih dežele se vrše politična zborovanja najraznovrstnejših strank.

Celo na velikonočno nedeljo se bodo vršila razna republikanska in monarhistična zborovanja.

Zahteva, naj izda vlada amnestijo za vse politične zločince, postaja vedno bolj glasna in vsestranska. Vlada se bo najbrž uklonila in sicer takoj, ko bodo dokončani procesi proti zarotnikom, ki se obravnavajo pred vojnim sodiščem.

Predsednikom najvišjega vojnega sodišča je imenoval kralj Alfonso generala Jose Calvalcantia. Njegov prednik je bil general Burquette.

BELGIJSKA KRALJICA ODPOTOVALA V ITALIJO

BRUSELJ, Belgija, 1. aprila. — Belgijska kraljica Elisabeta je odpotovala v Turin, kjer bo obiskala svojega hčerko, ki je žena italijanskega prestolonaslednika. Pri nji bo ostala par tednov.

ZMAGA FRANCOSKIH NACIJONALISTOV

PARIZ, Francija, 1. aprila. — Tukašnji nacionalisti so dosegli, da je vlada prepovedala razkazovanje nemškega filma "Dreyfussova afera". Pri vsaki predstavi le boje prišlo do burnih demonstracij.

Veselo Velikonoč želim vsem naročnikom, čitateljem in prijateljem!

FRANK SAKSER

Neglede kje živite, v Kanadi ali Združenih Državah

je zanesljivo varno in zato koristno za vas, ako se poslužujete naše banke za obrestonosno nalaganje in pošiljanje denarja v staro domovino.

Pri nas naloženi zneski prinašajo obresti po 4% že s prvim dnev vsakega meseca.

Naša nakazila se izplačujejo na zadnjih poštah naslovljenecv točno v polnih zneskih, kakor so izkazani na izdanih potrdilih. Naslovljenec prejme torej denar doma, brez samodejnega časa, brez nadaljnjih potov in stroškov.

Posebne vrednosti so tudi povratnice, ki so opremljene s podpisom naslovljenecv in žigom zadnjih pošt, katere dostavljamo pošiljateljem v dokaz pravilnega izplačila.

Enake povratnice so zelo potrebne za posameznike v slučaju nesreče pri delu radi kompenzacije, kakor mnogokrat v raznih slučajih tudi na sodnji v stari domovini.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone Barclay 7-0380 ali 0381

POLJANSKI BOŽJI GROB

Poljanci so kaj ponosni na svoji božji grob. Saj težko, da bi katera župna cerkev na deželi premogla večjega. Postavljen je pred stranskim oltarjem sv. Štefana, prvega mučenika. Napravil ga je pred kakimi 55 leti njegov imenjak, mojster samouk St. Šubič.

Iz prejšnjih časov pa nam kronika tole pripoveduje o božjem grobu: Nekako pred 150 leti je šolmaštroval v Poljanah prvi učitelj, obenem organist in mežnar. Huda je bila zima, a ljudje mu niso hoteli pripeljati drv. Ko je to potožil župniku, se je še ta obregnil obenj in mu dejal: "Pa kuri z božjim grobom!" In mož si tega ni dal dvakrat vele. Božji grob je moral še takrat biti velik in masiven, da je šolnik lahko z njim kuril vso zimo. Pomagalo pa je to tako, da je šolnik oddeljal vsako leto imel dovolj drv, župnik pa je lažje prišel do novega božjega groba, ker je prejšnji gotovo bil že slab in star.

Sedanji božji grob predstavlja na glavnem okviru in na stranskih kulisah čudovite tropične rastline in drevesa, kar razodeva veliko fantazijo mojstra Štefana Šubiča. Na vrhnem počeznem okviru pod križem je upodobil Krst, zvezan, ves krvav. Ecce homo! Največje občudovanje odraslih, a strah otrokom sta v prejšnjih časih vzbujala oba čuvarja groba, ki smo jima rekli "juda". Bila sta upodobljena kot rimska vojščaka, zagorelega, rjavega obraza, ostrih sovraških oči, s čelado na glavi, z dolgo helebardo v roki. Mojster Šubič, obenem cerkveni ključar, ki je imel svojo veliko vzvišeno umetnino v upravi in časti, je prva leta vselej sam s svojimi pomočniki postavljali božji grob. To je za otroke bil vsako leto skor onaj znameniti dogodek v velikem tednu.

Že od nekdaj je božji grob v Poljanah bil zadnje tri dni velikega tedna ves v razgobjnih lučkah in mežnar je vedno žel občudovanja faranov, da zna vse tako veličastno urediti. Po popoldanskih večerih je bil v našem kraju od nekdaj običaj mladih fantov, da so se vezbali za velikonočno dirkanje od cerkve. Eden izmed obeh vojščakov se je nekoč hudo znesel nad nekim premožnim kmetom, ki je imel tam blizu cerkve sedež. Ko je sedel v klopi, se je na lepem odrgala žlica in vojščak je zgrmel na ravnost na kmetovo glavo. Vsa pozornost faranov je, seveda, bila obrnjena v kmeta in takoj je šlo od ust do ust: "Jud je pravega zagrabil!" Kmet je bil sicer dober gošpodar, a napram drugim trdosrčen in slab poznavalec šeste in devete božje zapovedi. Zaradi tako hudega razžaljenja od strani čuvarja božjega groba se je mož maščeval s tem, da se je pred vso faro zarekel: "Nikoli več ne pridem v cerkev!" Oddelje sta oba stražnika juda ponižana; ne stojita več tako visoko, ampak sta prislonjena na tleh ob steno.

Vstajenje imamo v Poljanah že od nekdaj v nedeljo zjutraj. Še v polni temi, posebno, če je velika noč zgodnja, prihajajo ljudje z vseh strani k cerkvi. Za fanta mora biti nova obleka, a dekleta so včasih, čeprav je bilo še hladno, prišla k vstajanju že vedno v pecah in židanih rutah. Veliki praznik so poveličevali s streljanjem iz toplcev, da je grmeč kakor v turški vojni. Vsega tega danes ni več.

Naša procesija, posebno, če je prijetno vreme — težko, da bi bila

še kje na deželi daljša. Skozi vas do Sore in po travniku gori ter po cesti precej od vasi nazaj in skozi vas se vije v cerkev. Mnogo bander je včasih plapolalo, med njo župno bandero sv. Martina je nosil farovski hlapec z dvema fantoma iz Poljan, sledilo je sedem podružničnih in za vsakim se je razvrstilo ljudstvo dotične soseske. Včasih je bilo med fanti precej prerakanja, kateri bodo nesli bandero, danes pa včasih že težko dobiš nosače. O b vzhajajočem solncu je bilo vstajenje v Poljanah vselej polno poezije. Zato je tudi pokojni dr. Tavčar prav rad prihajal k velikonočni slovesnosti.

NAJLEPŠA ŽENSKA LETA

Neki danski list se je obrnil na svoje čitatelje z vprašanjem, katera leta so za žensko najlepša. Uredništvo je prejelo seveda celo kopico odgovorov, objavilo je pa samo dva in sicer najboljšega izpod moškega in najboljšega izpod ženskega peresa. Poglejmo, kaj misli o tem, za pretežno večino žensk glava važnem vprašanju moški in kaj ženska.

Moški je odgovoril: Najlepša leta v življenju ženske so okrog 27. leta. Zakaj, me boste vprašali. Ženo, ker je toliko stara moja žena. Če bi bila stara 30 let, bi odgovoril, da je ta starost za žensko najlepša.

Najboljši ženski odgovor se je pa glasil: Najlepša ženska doba se pričneja s 30. letom. 30 letna ženska je dovolj mlada, da lahko uživa življenje, in dovolj stara, da zna vsako stvar pravilno oceniti. 30 letna ženska je dovolj mlada, da si lahko pridobi ljubezen moškega, in dovolj stara, da ljubezen tudi obdrži. Ona je mlada brez nalivnosti in izkušena brez utrujenosti. Zato trdim, da se začenja najlepša doba v ženskem življenju s 30. letom in zato mora vsaka pametna ženska skrbeti, da si to dobo čim bolj podaljša.

POKOPALIŠČE ŠTORKELJ

Tisoči in tisoči štorkeji, ki so prezimovale letos v Južni Afriki, se ne vrnejo več v Evropo. Vladni organi, ki so prepotovali ozemlje Gannth Peak v Natanu, poročajo o bridki usodi štorkeji. Prostrano polje, kjer se štorkeje vsako leto zbirajo, predno odidejo nazaj v Evropo, je bilo vse belo, kakor da je zapadel sneg. Vladni organi so se čudili, da je polje naenkrat belo, ko so pa prišli bliže, so spoznali, da je vse polje pokrito z mrtvimi štorkeji.

Štorkeje so bile baš zbrane in pripravljale se na pot v Evropo, ko jih je presenetila debela toča. S polomljenimi krili in nogami so si rote obežale na tleh, dokler niso od lakote poginile. Visoko nad mrtvimi štorkeji so pa prožile žive in zaman čakale, da se jim pogrešane družice pridružijo.

VSTAJENJE

Vstani, moja duša, in poj himno Bogu, ki čutiš ga v nemem trpljenju, himno strasti, ki ti razjeda moč, himno smrti, ki se bojuješ z njo!

Nad vsem tem vstani, moja duša, in poj lepoto, ki sanjam tvojim je dana, pesem, ki v noči drhti jo vsemirje, ko se zasanja tema v mesečino.

Vstani, moja duša, in pojdi do solnca! v luči njegovi življenje razkriva skrivnosti tajne ljubezni, ki v žarkih se koplje njegovih. Poj, moja duša, poj pesem razkošne ljubezni!

(Ivan Albreht)

VELIKONOČNA ČRTICA

V seviljskem predmestju Trčani je živela osemnajstletna mladenica, Juanito el Morenito (Maver) imenovali. Bil je sirota brez staršev; živel je na slepo srečo na trinanaškem tlaku, kakor divja cvetka na travniku: včasih je spal pod milim nebom, včasih v hlevu krčme; hranil se je s sladkim želodim, ali s praženimi ribicami, ki so bile zelo poceni; da bi sepošteno preživljal, se je ukvarjal z lažnimi opravki; Jred vrati gledališča prodajati sporeda, to je bila njegova najbolj dobičkonosna služba. Kljub razčepani obleki je bil venčarje čeden dečko: imel je jasne oči, kodraste lase in močno zagorelo poť. Zato se ga je bil oprijel priimek "el Morenito". Sicer se je pa pretakalo po njegovih žilah nekaj ciganske krvi in bil je, kakor pač cigani, poln zdravega humorja. Ljubil je potepanje in bil je navdušen za bi. koborbo.

Na Veliki petek se je zbudil ves čemerem. Štirinajst dni pred Velikonočjo so bili zaprti gledališča in ker ni mogel prodajati sporedov, ni imel niti belca v žepu. Močno je občutil svojo revščino, ves v strahu, da bo ob svojo najljubšo zabavo, bikoborbo, ki bi se morala vršiti na Veliko nedeljo, z nastopom Mazzantinija in Frasculi, a on nima niti pare. Vendar se je odločil, da pojde na seviljske ceste iskati sreče. Ko se je priporočil Devici Upanja, kateri je bil zelo vdan, si je otrsela slamo z las in brzo odšel iz hleva, v katerem je bil prenočil.

Jutro je bilo veličastno. Ulice so bile že polne kmečkega ljudstva, ki je prihajalo k procesiji redovnih bratovščin. Ko je šel Morenito pre-

ko trga-Toros, je zagledal dolgo vrsto ljubiteljev bikoborbe, ki so obekali blagajno; to je še povečalo njegovo žalost. Štiri ure se je potepal po tlaku ulice Sierpes in vskrikaval vonj cimetrovih koščev, ki so bili praženi v vrelem olju. Hodil je za toreadorji, ki so se počasi sprehajali pred kavarnami in se košatili, stisnjeni v majhne jopice in tesne hlače. Razmišljal je, kako bi si na pošten način zaslužil nekaj peset. Zaman se je skušal vrniti med prodajalce, ki so prodajali sporede raznih bratovščin. Vsa mesta so bila oddana in povsod so ga osorno zavračali. Ves utrujen, lačen in omamljen od vročine se je končno preril do trga Ustave, kjer so se navadno ustavljale procesije. Ko je našel pred vhodom Justične palače skrit in senčnat kotiček, je sklenil, da se tukaj odpočije in počaka, dokler ne bodo šle bratovščine mimo.

Kmalu je trdno zaspal. Med tem, ko je spal, je prišel mimo izletniški par: dvojce mladih ljudi, dva mlada zakonca.

Poglej no, kakš lep je tale mladenič, — je rekel mladi mož svoji soprogi. Ustavil se je in opazoval zaspaneta. — Kako ljubeč in kratkočasen prizor! Ta odprta roka! Kakor v pričakovanju, da bo vanjo padlo med spanjem kaj ne navadnega.

— Veš kaj, — mu je odvrnila žena, — kaj ko bi midva tega zaspanca malo presenetila? Da bi mu dala v roko svetel novec, ki bi ga zagledal, ko se zbudi.

Zaljubljenec so darežljivi: mladi mož je vzel iz denarnice novec za pet frankov in ga oprezno položil

v odprto roko, ki se je mhanično zaprla in se — zaradi hladnega kovinskega dotiklaja — znova napopol odprla. Nato se je dvojica med smehom oddaljila.

Morenito je še dalje spal in sanjal: sanjal je, da se spušča prav k njemu po mavričasti lestvici prečista Devica Upanja. V laseh je imela venec iz lilij in v rokah je držala bele vrtnice. Izpregovorila je; njen glas je bil slajši od medu: — Juanito, nikoli, niti zjutraj, niti zvečer se nisi pozabil zateči k meni. Da počastim svojega Sina, te hočem nagraditi: v nedeljo boš g'edal bikoborbo! Hkrati je devica stresla cvetne lističe belih vrtnic Morenitu v roko. Ko so lističe belih vrtnic padali, so se izpreminjali v svetle novce. Od veselja se je Morenito zbudil.

Odprl je pest in — čudovito — iz ene je padel svetel novec in se s srebrnim žvenketom jakotalil po tlaku. Pobral ga je. Ni verjel svojim očem. Devica se torej ni norčevala. Mogel bo iti g'edati bikoborbo! Z enim skokom je bil pokoncu in jel teči proti trgu Toros.

Ko je zavil okoli ogala ulice sv. Pavla, je skoro zadel ob deklico iz trčanskega predmestja, katero je poznal še izza otroških let in ki se je imenovala Chata. Bila je zelo bleda in njene črne oči so bile polne solz.

— Kaj je, Chata, — jo je vprašal.

— Moja mati je bolna, — je dejala, — že dve noči nisem spala. Zjutraj je prišel zdravnik in zapisal zdravila. Šla sem v lekarno, lekarnar ni hotel dati ničesar na upanje. Kaj naj storim? Če bodo

IZ ZGODOVINE PIRUHOV

Jajce je zelo krhko in vendar sloni na njem ne le zgodovinsko-tracijonalni problem o Kolumbovem jajcu, temveč tudi znaten del poljedelskega gospodarstva, namreč perutninarstvo in zalaganje mest z jajci, kakor tudi izvoz jajc v inozemstvo. Že v tej moderni simboliki bi moglo jajce kriti v sebi zaro-

dek gospodarsko-trgovskega življenja, toda zdi se, da skriva veliko nočni piruh v sebi še več tradicij iz davne preteklosti, iz onih časov, ko je spadalo simboliziranje k teološkim nalogam pri vseh nagnjenih k mistiki. S prihodom velikonoči je krščanski svet praznoval prihod pomladi in se veselil, da je konec zime. Pozdravljali je po mrzlu in dolgih nočeh zlato solnce, ljudje so se veselili zelenja kot simbola nade v lepšo bodočnost. Gošpodinje so v starih časih polagale zbrana in shranjena kosička in račja jajca ob tem času pod koke, iz jajc so se zlegli mladiči, novo pokolenje, nova nada na dobiček, katerega so se veselili tudi gošpodarji.

zvonomi zvonili njej, bodo tudi meni! Ne bom je preživela.

Morenito se je za hip zamislil. Zagledal se je v Chatine mokre oči. Nato je mahoma potegnil iz žepa novec, ki ga je bila na tako čudežen način dobila, in ga porinil svoji mali prijateljici v roko.

— Na, ljubo dete, — ji je rekel, — dobil sem ga od Device Upanja in Dobra Mati se ne bo jezila, če z njim ozdravim tvojo mater.

Chata je bila tako ginjena, da se niti ni utegnila zahvaliti. Stekla je naravnost v lekarno.

Zapisano je bilo, da Morenito ne pojde gledat velike bikoborbe. A človek že polsče nadomestila. In Morenitu ni potekla nedelja nič manj radostno. Tega dne je Chatini materi odleglo in Chata se je prišla zahvaliti Juanitu na dvorščice krčme. Malo lepše se je oblekla in z ostankom Morenitovega denarja si je bila kupila dve rdeči vrtnici, kateri je vtaknila v svoje črne lase. Sprehajala sta se ob Quindalquiviru, pod cvetočimi pomarančami.

Ko sta prišla v bolj skrit kotiček med visoko mirtovim grmovjem, je deklica nenadoma objela Morenito okoli vratu in reklo brez najmanjšega strahu: — Te quiero, campanero — ljubim te, dragi! In ko do polnihi dvajset let, se poročiva, če hočeš!

(Iz francoščine prevel H.Z.)

IMENA VELIKE NOČI

Veliko noč imenujejo Grki, romanski narodi, Rusi, Skandinavci, Nizozemski (in stari Goti) s hebrejskim imenom pesah, kar znači: priznavašanje (prvorojnim Izraelcem). V polatinjeni obliki se ta beseda glasi pascha. Nemci in Angliži imenujejo veliko noč po germanskim pomladni boginji Ostori. Polabski in lužiško-srbski nazivi so izposojeni iz nemščine. Zahodni Slovani pravimo "velika noč". — Bolgari in Latviši (Leti) "veliki dan", Arabci "veliki praznik". Srbohrvati in Rusi so posneli svoj uskrs, vaskrs, voskresenje po grškem "anastasimom", kar znači vstajenjski praznik. Vzhodno-slovenski in zahodno-hrvatski naziv vazam, vezem, vuzem kakor tudi madžarski husvet izraža, da je po 40 danskem postu zopet dovoljeno uživati meso, da je "mesopust" minil. Osmani so vzeli svoj izraz paskalja iz romansčine, Litvanci pa svoj velikos iz poljščine.

NA VELIKI PETEK

Jaz sem svoje misli pokopala, svoje misli . . . želje . . . svoje srce, pokopala na Veliki petek. V grob Gospodov sem jih položila, svobodno se dvignila je duša. Svečico prižgala sem voščeno, solze kesa, vere, dvoma, nade bile nema so molitev moja.

Istina na tretji dan iz groba vstaneš Izveličar moj od mrtvih, kje pa želje moje, moje srce? Brezpomočno sklepajo se roke. . . Izveličar, reši Ti od njih me: v mojem srcu spet zažgi Ti meni Iskro Božjo, davno že pogaslo . . .

(Marica Strnad)

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MANICA KOMANOVA:

NESREČNI KOLAC

Ni bila ravno prenapačna Erženova dekla Jera. Služila je svoje mu gospodarju že dolgih deset let pa še kako vdano in zvesto služila. Zato je bil pa tudi Eržen z njo zadovoljen.

Ker pa brez slabosti ni menda bitja pod soncem, tudi Jera ni bila brez njih. Glavna njena slabost je bila, da je veliko verovala v vraže. In kdorkoli ji je skušal ovreči vero v njene "coprnije", vsakdo se ji je čelo zamerilo. Zato so ji nekatere predhodne iz vsega srca priredili reči neljubo nezgodo, katero ji je enako povzročilo njeno prazno verzje.

Bilo je na veliko soboto popoldne, ravno v času, ko kmetijske gospodinjstvo poizkušajo s kolaci in poticami, z gnetenjem in pripravo, da jih poneso k velikonočnemu blagoslovu.

Ker je bila od nas do farne cerkve pot že precej dolga, napravili smo blagoslov kar v domači vasi. Domača dekleta, in kjer teh ni bilo pa s kučinke, so dvignile terbase na glavo in hajdi v prijazno Kozlarjevo hto z njimi! Tja se je pripeljal kaplan in podelil blagoslov kar čez vse terbase.

Ko je prišla Jera s polja domov, jo je še čakal v veži jermas, nato, žen in z belim prtom pogrnjen.

Hito se je umila, poravnala si las in premenila predpasnik. Ko je hotela jermas dvigniti na glavo, zadelo se ji je, da je jermas pre-malo zvrhan naložen. Takoj sklene, ne še eno potico pridelati, da bo lepše videti.

Urno skoči proti čumnati, pa glej smola — čumnata je bila zakle-njena. Zaletel se je v kuhinjo, a tudi kuhinja je bila zaklenjena.

Erženova gospodinja je odšla namreč nekoliko prej k velikonoč-ni procesiji, drugi domači pa so se še mudili na polju. Vedela je, da bo po Jerinem odhodu hiša nekaj časa brez varuha, zato je vse skrbno zaklenila.

Jeri sedaj ni drugega preostaja, lo, kakor nesti k blagoslovu v jer-basu toliko, kolikor je namenila gospodinja, ali pa podtakniti v jer-bas kako drugo primerno stvar.

Pa kje dobiti kaj pripravnega? Ura je že odbila tri in Jera se je začela bati, da bi ne zamudila bla-goslova. V naglici je zagrabila, kar ji je najprej prišlo pod roke. Iz-vlekla je iz omarice dva para ob-nošenih čevljev in jih potlačila v

KAROLYI BO TOZIL

AMERIŠKO ZAKLADNICO

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 1. apr. Časopisje poroča, da namerava grof Michael Karolyi, ki je bil nekaj dni predsednik male madžarske repu-blike, tožiti ameriško državno za-kladnico za šestnajst tisoč dolar-jev.

Ta vsota je bila zbrana med vo-jno v Ameriki. Zbrali so jo Madžari za osvobodjenje Madžarske. Ameri-ška vlada je pa vsoto zaplenila.

Special Interest Accounts

Vsak, kdor še nima vloge pri nas je vabljen, da se pridruži mnogoštevilnim našim vlagateljem, ker pri nas je denar VARNO naložen in ga zamo-re vsak vlagatelj dvigniti vsaki čas, brez vsake odpovedi, kar je v gotovih slučajih velike važnosti.

Vloge obrestujemo po 4%

in obresti teko od vsakega prvega v mesecu na-prej in se pripisejo h glavnici vsakega 1. januarja in julija.

Sakser State Bank

DEPOSITORY OF THE STATE OF NEW YORK
22 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y.

ŠKOLJKE IZDELUJEJO BISERE NA POVELJE

Pred civilnim rodištem v Pari-zu se bje hudo boj med dvema ta-boroma. Sindikalna zbornica dra-guljarjev, zlatarjev in trgovcev z dragulji stoji na eni strani, na drugi pa mladega, zato pa enako zgovornega zagovornika. Spor med obema taboroma ima zelo zanimi-vo ozadje. Do leta 1922 je poznal svetovni trg samo tri vrste bisero-v, ponarejene, japonske in pristne. Naenkrat so se pa pojavili biseri, ki jih niso kontrolirali strokovnja-ki in magnati s kraljem bisero-v Leonom Rosenthalom na čelu in ki so jih prodajali trgovci kot pristne, toda po nižjih cenah. Zadeva je merila biti, pojasnjena in res se je končno pokazalo, da morajo uboge školjke izdelovati bisere na povelje in da pri lovu ni nobenega rizika več. V bistvu ni več razlike med biserom "fine nature" in biserom "fine de culture". Dokler so ljudje poskušali izdelovati umetne bisere, so se jim smejali oni, ki so na ra-čun bisero-v obogatili. Zavedali so se pač, da je z izdelovanjem bisero-v tako, kakor z izdelovanjem zlata.

Biser je za prastari okrasek že-ne. Žene imajo rade vse, kar ko-léka diši po riziku. V našem pri-meru gre za težak in nevaren lov biserononih školjk. Lovci se mo-rajó neštókrat potopiti globoko na morsko dno, preden najdejo eno biseronono školjko. To je naj-težje delo, združeno s smrtno ne-varnostjo. In baš zato se biseri ta-ko cenijo. Homer pravi, da je ime-la Junona bisere v ušesih. Kleo-patra je z zaničljivo kretnjo pre-sentila Marka Antonia s tem, da je vrgla velik biser, ki ga je nosila v ušesu, v kis in ko se je biser v njem raztopil, je kis poplaval. Biser je vedno mamil ljudi in vedno so ga visoko cenili. Leta 1904 so pro-dali v Parizu princesi Matildi bise-ro, na ogrlico, v kateri je bilo samo 33 bisero-v, za 940.000 frankov. Leta 1909 je bila prodana neka biserna

DRŽAVLJANSTVO PETIH DRŽAV

Princ S'ieh Bey el Falaki je dr-žavljan petih držav. Te dni je iz-dalo sodišče v Rouenu za njim ti-ralico zaradi dezertacije. Formalno je namreč princ tudi francoski dr-žavljan, kajti njegova mati je bila rojena na Ažaskem in ko se je da-la v Parizu krstiti, je zapisala v rubriko očetovstva "oče ni znan". Tako je hotela svojega sina obva-rovati pred mohamedanstvom. — Dečkov oče je bil namreč dvorjan turškega sultana Bey el Falaki. Po turških zakonih je pa ostal deček turški državlján. Po razpadu tur-škega cesarstva je odpoval princ v Ameriko, kjer je dobil državljan-stvo.

Njegov oče je napravil ta čas karijero v Egiptu, sin je odpoval za njim in tudi on je postal egipt-ski državlján. Lani je bil imeno-van princ Saleh za tehničnega sve-tovalca abesinskega vladarja s pla-čo in dostojanstvom državnega mi-nistra. Z imenovanjem je dobil tudi abesinsko državljanstvo. Tako nastane kočljivo vprašanje, kate-ro državljanstvo prav za prav dr-ži. Princ Saleh je menda edini člo-vek na svetu, ki ima državljanstvo petih držav.

SEMENA

V zalogi imam najboljša poljska vrtna in cvetlična semena. Pišite po brezplačni semenski cenik, Blago pošiljam poštne prosto MATH. PEZDIE Box 772, City Hall Sta. New York, N. Y.

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

POZOR ROJAKI,

Is naslova na listu, katerega prejimate, je razvidno, kdaj vam je naročnina pošila. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem slede-čih naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO

Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, A. Battis.
Salida, Louis Costello.
Walsenburg, M. F. Bayak.

INDIANA

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS

Aurora, J. Verbich
Chicago, Joseph Ellah, J. Bevtič,
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar.
Cicero, J. Faber.
Joliet, A. Anzel, Mary Bambler,
J. Zaletei, Joseph Hrovat.
La Salle, J. Spelich.
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barborič.
Waukegan, Jože Zelenc.

KANSAS

Girard, Agnes Močnik.
Kansas City, Frank Zagar.

MARYLAND

Steyer, J. Černe
Kittimiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe
Detroit, Frank Stular, Ant. Ja-nezich.

MINNESOTA

Chisholm, Frank Goude, Frank Pucel

Ely, Jos. J. Peshe, Fr. Sekula
Eveleth, Louis Goude.

Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povac
Virginia, Frank Hrvatic

MISSOURI

St. Louis, A. Nabrigoi

MONTANA

Klein, John R. Rom.
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champe

NEBRASKA

Omaha, P. Brodeček

NEW YORK

Gowanda, Karl Sternisha.
Little Falls, Frank Masla.

KANAL MED KAMO IN PEČORO

Tehnični in narodno-gospodarski strokovnjaki v sovjetski Rusiji se že dolgo pečajo s problemom, kako spojit obe največji reki ruskega se-vera, Pečoro, ki se izliva v Ledeno morje, in Kamo, izviračo v Uralu, in izlivačo se v Volgo. S spojitvi-jo teh dveh rek, ki izvirata v istem kraju, bi bilo omogočeno izkorišča-nje obširnih gozdov ob reki Pečori. Nova vodna pot bi bila tudi velike-ga pomena za izvoz lugaste soli, ki je nakupljena blizu Solikamska v ogromnih ležiščih.

Pristojni organi, ki se pečajo z načrtom spojitve reke Kame in Pe-čore po posebnem kanalu, so napra-vili osnutke za prva dela. Na reki Kolvi, pritoku Kame, hočejo zgra-diti 50 m visoko zajezo, ki bo regu-lirala vodostoj reke Kame. Pri za-jezi zgrade elektrarno s kapacite-to 72.000 kw, ki bo preskrbovala z električnim tokom rudnik lugaste so-li pri Solikamsku. V kratkem se napočeta v te kraje dve ekspedici-ji, da preiščeta porečje Kame in Pe-čore.

Prva ekspedicijska krene v zaliv Indigó, da preišče stanje ledu v Le-donem morju, druga pa začne spo-mladiti trizikoviti porečje obeh rek.

OHIO

Barberton, John Bamat, Jos. Hiti.
Cleveland, Anton Bobek, Chas.
Karlinger, Jacob Resnik, Matu.
Slapnik.

Euclid, F. Bajt
Girard, Anton Nagode

Lorain, Louis Balant in J. Mumie
Niles, Frank Kogovšek

Warren, Mrs. F. Radlar
Youngstown, Anton Kikelj

OREGON

Oregon City, J. Čehar.

PENNSYLVANIA

Ambridge, Frank Jazac
Bessemer, Mary Hribar

Bradock, J. A. Germ
Bridgeville, W. R. Jakobeck

Broughton, Anton Ijavec
Claridge, A. Yelina

Conemaugh, J. Brezovec, V. Ro-vanšek

Crafton, Fr. Machek
Export, G. Provič, Louis Jupan-čič, A. Skerlj

Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamit

Greensburg, Frank Novak
Homer City in okolico, Frank Fe-renchack.

Irwin, Mike Paushek
Johnstown, John Polanc, Martin Korosheta.

Krayn, Ant. Tauselj
Luzerne, Frank Balloch

Manor, Fr. Demšar
Meadow Lands, J. Koprtvsek

Midway, John Žust.
Moon, F. Fr. Podmliček

Pittsburgh, Z. Jakshe, Vine. Ath
J. Pogacar.

Presto, F. B. Demšar.
Reading, J. Pezatro

Steelton, A. Hren.
Unity Sta. in okolico, J. Skerlj, Fr. Schifrer.

West Newton, Joseph Jovan
Willock, J. Peternel

Nesreča ne počiva!

Tudi smrt ne. Podvrženi ste eni ali drugi vsak dan. KAJ STE PA STORILI ZA SVOJO OBRAMBO IN ZA OBRAMBO SVOJIH OTROK?

Ali ste že zavarovani za slučaj bolezni, nezgode ali smrti? Ako ne, tedaj pristopite takoj k bližnjemu društvu Jugoslo-vanske Katoliške Jednote. Naša jednota plačuje največ bol-niške podpore med vsemi jugoslovanskimi podpornimi orga-nizacijami v Ameriki. Imovina znaša nad \$1.100.000,00, članstva nad 20.000. Nova društva se lahko ustanovijo v Združenih državah ali Kanadi z 8. člani. Pristopnina prosta. Berite najboljši slovenski tednik "Novo Dobo", glasilo JSKJ. Pišite po pojasnila na glavnega tajnika, Joseph Pishler, Ely, Minnesota.

SEDEM KNJIG za \$2.-

DEDEK JE PRAVIL...

Knjiga za mladino, ki vsebuje dve ljubki pravljici, — Knjiga je bogato okrašena s slikami

MESIJA

Razprava verske vsebine, katere je spisal bivši ljub-ljanski knezoškof. To je eno njegovih najboljših del.

MLADIM SRCEM

Morda se noben slovenski pisatelj ne zna tako poglo-biti v otrokovo dušo, kot se zna Ksaver Meško. Knjigo je bogato ilustriral Saša Šantel.

SUNEŠKI INVALID

Povest za slovensko ljudstvo, v kateri so opisani raz-burjivi doživljaji mladega mornarja.

PARIŠKI ZLATAR

Skrajno zanimiva zgodovinska povest iz dobe franco-skega kralja Ludovika XIV. Izšla je v treh tatisih, kar znači, da je bilo po nji veliko povpraševanje.

BALKANSKO-TURŠKA VOJNA

181 strani debela knjiga s slikami. V nji je natančno opisana vojna, ki je bila predhodnica našega osvoboje-nja.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR

Vsebuje zanimive članke, povesti, zanimivosti, pesmi, šalo, itd.

Knjigarna "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.

